

יחסי אובייקט בקבוצה ובצוות עפ"י הגישה האופרטיבית

1. הטרומ מטלה, מרכיביה.

הרגע הראשון של המפגש הקבוצתי משמש לזיהוי בריתות ואיומים פוטנציאליים לחברי הקבוצה.

ההתנהגויות נעשות סטריאוטיפיות, ביטוי לקושי בהתמודדות עם החרדות הבסיסיות, שמתוכן בולטת בשלב זה חרדת התקיפה. זהו רגע של בלבול והמאמץ העיקרי מושקע בניסיון להתארגן ולהגיע ליתר בהירות. ההתנהגויות הסטריאוטיפיות ישתרבו עם שאלות הבהרה ואי הבנות רבות.

2. הטרום-מטלה. הדילמה.

דילמה מתואר כמצב של פיצול. העולם מסביב הנו טוב או רע לחלוטין. קיים קושי לאחד האובייקט מצד הקבוצה. זוהי העמדה אותה מלני קליין מכנה "סכיזופראנוידי" (מרכיבי הפיצול והרדיפה מופיעים גם יחד). הראיה המפוצלת של האובייקט והבלבול מובילים להגברת החרדות ולהופעת התחזויות ("כאילו"), שבעתן מגבירות את הבלבול במעין "מעגל קסמים".

אופרטיבי: הקונפליקט קיים ויש להתייחס אליו כדי להתקדם לקראת העשייה. הדגש הוא על העשייה ובהפיכתו של הידע לידע מעשי תוך התמודדות עם הקושי בשינוי.

בשלב המטלה הקבוצה נכנסת למהלך גבוה יותר בעבודתה ובהתמודדות עם החרדות. התמונה נראית שלמה ונעשים שיקולי רווח והפסד. האובייקט נחוה כשלם והסטריאוטיפיות שואפת להעלם. למצב זה אנו קוראים פרובלמה (כנגד דילמה שבה האובייקט נחוה כמפוצל, כאן האובייקט הנו שלם). ברגע זה קולו של המנחה נשמע ביתר בהירות בקבוצה, שמוכנה לקבל את שיקופיו ופירושו בפתחות, והוא יכול לציין הקונפליקטים המודחקים.

6. התפקידים בקבוצה. הנבע. המאזן המאונך.

בקבוצה המאונך האישי (המטען האישי שכל אחד מביא עמו) מוצא ביטוי במאזן הקבוצתי, בהתאם לצרכי הקבוצה. שילוב זה של מאונך ומאזן טומן בחובו תפיסה פונקציונאלית של התפקידים בקבוצה. הביטויים האישיים מתאפשרים אם הקבוצה זקוקה להם, אחרת היא תשלול אותם מחבריה. עפ"י תפיסה זו המשתתף ה"בעייתי" הנו אלא יצירה קבוצתית.

התפקידים העיקריים בהם נפגוש בקבוצה:

1. המנהיג. מלכד הקבוצה בהתמודדות עם חרדותיה ומשרה בטחון.
2. שעיר לעזאזל. נוטל את הבלבול ו"משחרר" את יתר חברי הקבוצה ממנו.
3. דובר. "מלשין" בפורום הקבוצתי על הלכי הרוח שמתחת לפני השטח. הוא

מביא להכרת הקבוצה את הנסתר מן העין.

4. המחבל. נוטל את ההתנגדות לשינוי.

הנבע הנו קצה הקרחון שצף על פני ההכרה בקבוצה. מורכב מביטויים והתנהגויות סתומים בעיני חברי הקבוצה, אך לעיתים בולטים בעיני המנחה. הנבע הוא "הצעות" לתוך מעמקי הקבוצה והעלאת חלקים מן התת-מודע הקבוצתי למודע. אחד מתפקידי המנחה הנו לזהות הנבעים ולהציגם לקבוצה לעיבודם.

7. הפרידה הקבוצתית. ההפנמה, האבל, ההכחשה, הפרוייקט. בשלב האחרון של חיי הקבוצה מופנמים המסרים המרכזיים. בשלב זה ישנה נטייה "להחליק" קונפליקטים מן העבר ולהבליט המשותף. חברי הקבוצה מתקשים להיפרד וכל הקבוצה עוברת תהליך של ירידה בתפקוד. ישנה תחושה של מוות ושל אבל על האובדן של המסגרת המשרה בטחון. חברי הקבוצה מתחילים לעמוד לבד מול מצבים כאשר הנחווה בקבוצה משמש עוגן להתייחסות פנימית מול החרדות. נפוצים ביטוי הכחשה כגון: "...יותר טוב ככה...", "... לא עשה לנו כלום...", "...נמשיך להיפגש לבד...", או ביטוי כעס עקב חוסר שליטה וניסיון למנוע הפסקת העבודה של הקבוצה.

לבסוף עשוי להופיע פרוייקט לעשייה משותפת שיגבש את הנחווה יחד.

דר' יובל חסיס